

Mot.
1988/89
Fi79 – 84

Motion till riksdagen

1988/89: Fi79

av Karin Israelsson och Martin Olsson (båda c)
med anledning av prop. 1988/89: 150 med förslag
till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret
1989/90, m. m. (kompletteringspropositionen)

Andelen pensionärer i befolkningen ökar kraftigt. Totalt har drygt 2 miljoner människor nu förmåner ur folkpensionssystemet, varav ca 1,5 miljoner är ålderspensionärer och 360 000 är förtidspensionärer. Samtidigt innebär standardutvecklingen i samhället att centrala utgångspunkter i pensionssystemet ifrågasätts.

Det svenska pensionssystemet är komplicerat och byråkratiskt. För många människor kan det krävas samordning av upp till fem olika system för att nå ekonomisk grundtrygghet. Det är folkpension, pensionstillskott, visst inslag av ATP, KBT och särskilda skatteregler för pensionärer.

De särskilda skattereglerna för pensionärer ger tillsammans med behovsprövat KBT höga marginaleffekter.

Enligt vår uppfattning måste en reformering av ATP- och pensionssystemet ta sikte på att i första hand garantera alla människor en rejäl grundtrygghet. Det sker genom att skapa rättvisare och enklare pensionsregler.

Nuvarande pensionssystem ger (med folkpension och pensionstillskott) 40 176 kronor och det högsta kommunala bostadstillägget (KBT) ger 13 632 kronor. Med de speciella skatteregler som gäller för pensionärer innebär detta en nettoinkomst på 53 808 kronor.

De särskilda skattereglerna och KBT skapar höga marginaleffekter för pensionärer. Det innebär att pensionärer inte kan kompensera en låg pension med extra inkomster. Härigenom undandras arbetsliv och service viktiga resurser eftersom många pensionärer är fullt vitala och villiga till en värdefull insats i arbetslivet.

Vi vill med anledning av att i propositionens bilaga nr 4 föredragande statsrådet anför "jag anser att folkpensions- och ATP-systemet bör betraktas som ett enhetligt och integrerat pensionssystem." presentera ett förslag som uppfyller detta krav.

Vi förordar att alla pensionärer tillförsäkras en grundtrygghet inom ATP, motsvarande 85 374 kronor i 1989 års penningvärde (grundpension = 68% av $4,5 \times$ basbeloppet). Förmånerna i folkpensionen och tilläggs-pensionen samordnas. Pensionssystemet baseras på grundpension för alla inom ATP-systemet vilket innebär att folkpensionen och pensionstillskotten lyfts ur statsbudgeten och hela grundpensionen betalas via ATP-systemet. Nuvarande finansiering av folkpension och pensionstillskott, dvs. såväl arbetsgivaravgifterna som den statliga finansieringen, ställs till förfogande inom ATP-systemet. En inkomstrelaterad pension utgår enligt vårt förslag ovanpå grundpensionen på samma sätt som nuvarande ATP. ATP-taket vid $7,5$ basbelopp ligger fast. Det innebär att vi har en inkomstrela-

terad pension för dem som har en inkomst över 4,5 basbelopp (motsvarande grundpensionen) och upp till 7,5 basbelopp. Alla som nu har pension (folkpension, pensionstillskott och ATP) som är lägre än grundpensionen höjs till denna nivå. Detta har särskilt stor betydelse för dem som varit hemarbetande eller deltidsarbetande – främst kvinnor och övriga låginkomsttagare.

Grundpensionen utgår lika till alla. Vårt förslag innebär att makar var för sig får samma pension som ensamstående pensionärer. Vidare upphör nuvarande diskriminering av de pensionärer som tidigare begärde undantagande från ATP.

Pension utöver vad som kan erhållas genom grundpension eller inkomstrelaterad pension kan utgå antingen genom pensioner som avtalats fram eller genom sparande i personliga, frivilliga pensionsförsäkringar.

En stor fördel med vårt förslag är att byråkratin radikalt minskas genom att vi i princip kan av fem olika delsystem göra ett enda. De nuvarande marginaleffekterna för pensionärer försvinner. Betydande fördelar ligger i att den svårkontrollerade behovsprövningen av KBT blir överflödig.

Vi slår vakt om nuvarande pensionsålder men eftersträvar en ökad flexibilitet och individuell anpassning. Ett viktigt led är att minska de mycket dramatiska marginaleffekter som uppstår för pensionärer som fortsätter att lönearbeta.

Genom en sådan rejäl grundpension kan statens ansvar för de särskilda insatserna för pensionärer med låga eller relativt låga pensioner avskaffas. Det gäller de särskilda skattereglerna, pensionstillskottet och KBT. Behovet av bostadsstöd får prövas uteslutande inom ramen för den kommunala kompetensen.

De ordinarie skattereglerna skall också gälla för pensionärens inkomster.

I propositionen framhålls att avgiftstäckningen inom folkpensioneringen ökat successivt och budgetbelastningen har minskat i motsvarande mån trots att avgiftssatsen inte har ändrats. Denna utveckling kommer att fortsätta och i slutet av 1990-talet kommer avgiftsinkomsterna att överstiga utbetalningarna inom folkpensioneringen.

Detta talar för att vårt förslag om en enhetlig grundpension inom ATP-systemet är den praktiska tillämpningen på regeringens förmodan.

Det krävs helt naturligt noggranna analyser av vårt förslag och vi anser att förslaget bör delges pensionsberedningen som ett underlag för det framtida pensionssystemet.

Hemställan

Med anledning av det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om övergång till ett samordnat pensionssystem med höjd grundpension och inkomstrelaterad tilläggspension upp till en inkomst av 7,5 basbelopp.

Stockholm den 10 maj 1989

Karin Israelsson (c)

Martin Olsson (c)